

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МУКАЧІВСЬКА МІСЬКА РАДА
МАЛОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВІТОЛЬДА ПІЛЕЦЬКОГО В ОСВЕНЦІМІ
ХАРКІВСЬКА ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНА АКАДЕМІЯ
СОПОТСЬКА ВИЩА ШКОЛА**

**SOPOCKA
SZKOŁA WYŻSZA**

**СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ НАУКИ Й ОСВІТИ
В УМОВАХ ПОГЛИБЛЕННЯ
ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ**

**Збірник тез доповідей за матеріалами
V Міжнародної науково-практичної конференції**

**Мукачево
15 травня 2025 року**

*Рекомендовано до поширення через мережу Інтернет
науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(протокол № 3 від «23» травня 2025 р.)*

С 91

Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів : збірник тез доповідей за матеріалами V Міжнародної науково-практичної конференції (15 травня 2025 р., м. Мукачеве). Мукачеве : Вид-во МДУ, 2025. 529 с.

У збірнику представлено тези доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції розвитку науки й освіти в умовах поглиблення євроінтеграційних процесів». Учасниками конференції розглянуто проблеми та перспективи розвитку педагогічної освіти, психолого-педагогічні аспекти професійного становлення особистості, сучасні орієнтири розвитку економіки, управління та інженерії, актуальні проблеми менеджменту, індустрії гостинності, суспільно-географічних та культурологічних досліджень.

Видання розраховане на науковців, педагогів, викладачів, здобувачів вищої освіти, які займаються науково-дослідною роботою.

Редакційна колегія:

Капітан Л.І. – д-р істор. наук, професор (голова);

Туріс І.Ю. – канд. філол. наук, доцент;

Пігош В.А. – канд. екон. наук, доцент;

Максютова О.В. – PhD, провідний фахівець ВНТД

Відповідальність за достовірність фактів, власних імен, цитат, цифр та інших відомостей несуть автори публікації.

ЧОРЕЙ А.В., ТОВКАНЕЦЬ Г.В. ЗАПОБІГАННЯ ПРОЯВІВ БУЛІНГУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ ІЗ ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	146
ЯЦКАНИЧ В.В. ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РОЗВИТКУ ІНФОРМАЦІЙНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ У СЕРЕДНІХ ШКОЛАХ І ГІМНАЗІЯХ УКРАЇНИ	148

РОЗДІЛ 2. ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

БОЛОГ А.О. НАВЧАННЯ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ ІМІТАЦІЙНО-МОДЕЛЮЮЧИХ ІГОР НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	151
БРЕЦКО І.І., БІЖКО Р.В. ПРОФЕСІЙНА САМОРЕАЛІЗАЦІЯ ЯК ЧИННИК МОТИВАЦІЙНОГО ПОТЕНЦІАЛУ	153
БРЕЦКО І.І., ВОЙТОВИЧ В.В. ЕМОЦІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК СКЛАДОВА САМОЕФЕКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ	155
БУЛЕЦА Е. Ю., ЧЕКАН О. І. РОЛЬ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ МОЛОДІ	157
ГАРАГОНІЧ І.В. ФОРМУВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТІ У ГОВОРІННІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ ШАХОМ МОДЕЛЮВАННЯ СИТУАЦІЙ ПРОФЕСІЙНОГО СПІЛКУВАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	159
ГАРАПКО В. І., ГАРАПКО М. С., ПОДОЛЯНУ В. ENCOURSE ВІД BRITISH COUNCIL: НОВІ ГОРИЗОНТИ ПРОФЕСІЙНОГО РОЗВИТКУ ВЧИТЕЛІВ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ НУШ	161
ГЛАГОЛИЧ Є.І. ВИКОРИСТАННЯ МОБІЛЬНИХ ДОДАТКІВ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ НАВИЧОК ГОВОРІННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	163
ГРИГОРЯК Л.І. ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ «БРЕЙНСТОРМІНГУ» НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ ДІАЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ	165
ДАНКО І.М. РОЗВИТОК УСНОМОВЛЕННЄВИХ УМІНЬ І НАВИЧОК УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ З ВИКОРИСТАННЯМ НАВЧАЛЬНИХ МОВЛЕННЄВИХ СИТУАЦІЙ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	167
ДИРР К. С. ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКО-ГРАМАТИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ АДАПТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	169
ДИУСЬ К.І., КАС'ЯНЕНКО О.М. МЕХАНІЗМИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ВИМІРИ	171
ДОВЖАН Я.В. ФОРМУВАННЯ НАВИЧОК АКАДЕМІЧНОГО ПИСЬМА УЧНІВ СТАРШОЇ ШКОЛИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	173
ЖАБЕЙ К.Ю. ВДОСКОНАЛЕННЯ АНГЛОМОВНОЇ ЛЕКСИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ЛЕКСИЧНИХ ІГОР	175
ЗАДОРОЖНИЙ І. З. УКРАЇНСЬКА ДУХОВНА МУЗИКА ЯК ВАЖЛИВИЙ ЧИННИК ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ СВІДОМОСТІ ЗДОБУВАЧІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»	178
ІВАНОВА В. В. ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ДО СТВОРЕННЯ НЕДИСКРИМІНАЦІЙНОГО СЕРЕДОВИЩА В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	181
КОВАЧ.Є.В. ВДОСКОНАЛЕННЯ ЛЕКСИЧНИХ НАВИЧОК УЧНІВ БАЗОВОЇ ШКОЛИ НА ОСНОВІ ВИКОРИСТАННЯ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ	184

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

nauka XXI powieka – 2013». – Volume 22: Psychologia i socjologia. Politologija. – Przemisl: Nauka i studia, – P. 21 – 26.

2. Куліш В.І. (2009) Професійна самореалізація особистості як психологічна проблема. Проблеми сучасної психології.– №5. – С. 235-245.

3. Осадча Л. А. (2017) Формування професійної компетенції майбутнього менеджера / Економіка, фінанси і управління в ХХІ столітті: аналіз тенденцій та перспективи розвитку : зб. тез міжнар.наук.- практ. конф. (21 березня, 2017 р., м. Київ). - К. : Фінансова рада України, - Т. 2. - С. 59-62.

УДК 159.925:159.923.2

БРЕЦКО І.І.

кандидат психологічних наук, доцент
завідувач кафедри психології
Мукачівський державний університет

ВОЙТОВИЧ В.В.

аспірант 2 курсу,
спеціальності 053 «Психологія»
Мукачівський державний університет

ЕМОЦІЙНА САМОРЕГУЛЯЦІЯ ЯК СКЛАДОВА САМОЕФЕКТИВНОСТІ ОСОБИСТОСТІ

Самоефективність - це здатність за допомогою власних ресурсів здійснити певні дії з максимальною ефективністю. У вітчизняній психології самоефективність виступає синонімом ефективності особистості як почуття самоповаги і власної гідності, так і реальною компетентністю (здатністю, умінням вирішувати життєві проблеми.

Самоефективність не виключає втручання емоційного фактору, а, як і всі функції, знаходиться під його втручанням, безпосередньо або опосередковано. Емоційна саморегуляція є однією з форм психічної саморегуляції. Психічна саморегуляція – це здатність людини свідомо і цілеспрямовано керувати початково-мимовільними функціями організму і психіки. Ця здатність набувається в процесі виконання спеціальних вправ, які стимулюють прояв найбільш повної реалізації потенційних можливостей особистості.

Психічна саморегуляція станів може бути трьох видів: емоційна, вольова, довільна. Емоційна саморегуляція забезпечує загальну мобілізацію всіх систем організму, і ця мобілізація не завжди буває оптимальною, оскільки підвищення емоційного збудження вище певного рівня викликає протилежний ефект, дезорганізацію. Ми вважаємо, що саме особистісна та ситуативна тривожність, інтолерантність до невизначеності потребують емоційної регуляції, тому що самоефективні особистості здатні блокувати відчуття тривожності та схильні скоріше сприймати нові та незвичні ситуації не як загрозливі, а як ті, що відкривають нові можливості.

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Емоційна саморегуляція є одним з найважливіших компонентів функціонування людини, у тому числі й реалізації нею самоефективної поведінки. Подібно до того, як здатність до саморегуляції поведінки С. Д. Максименко називає істотною ознакою особистості, так і здатність до емоційної саморегуляції ми вважаємо сутнісною характеристикою самоефективності особистості. Причому, як і всі інші характеристики і здібності особистості, вона може мати різний рівень розвитку у різних індивідів. У психологічній літературі саморегуляція особистості описується як складний багаторівневий феномен, представлений різноманітними психологічними та психофізіологічними механізмами. [1; 2].

Виділяють три рівня емоційної саморегуляції особистості: 1) несвідома емоційна саморегуляція; 2) свідома вольова емоційна саморегуляція; 3) свідома смислова емоційна саморегуляція. Ці рівні є онтогенетичними етапами становлення системи механізмів емоційної саморегуляції особистості. Домінування того чи іншого рівня можна розглядати як показник розвитку емоційно-інтегративних функцій свідомості людини. Перший рівень емоційної саморегуляції забезпечується механізмами психологічного захисту, які діють на рівні підсвідомості і спрямовані на те, щоб захистити свідомість від неприємних, травмуючих переживань, пов'язаних з внутрішніми і зовнішніми конфліктами, станами тривоги і дискомфорту. Це особлива форма переробки травмуючої інформації, система стабілізації особистості, що виявляється в усуненні або зведенні до мінімуму негативних емоцій (тривоги, докорів сумління). Другий рівень – свідома вольова емоційна саморегуляція. Вона спрямована на досягнення комфортного емоційного стану за допомогою вольового зусилля. Сюди також відноситься вольовий контроль зовнішніх проявів емоційних переживань (психомоторних і вегетативних). Третій рівень – свідома смислова (ціннісна) емоційна саморегуляція – це якісно новий спосіб вирішення проблеми емоційного дискомфорту. Вона спрямована на усунення його глибинних причин – на рішення внутрішнього потребністно-мотиваційного конфлікту, що досягається шляхом осмислення і переосмислення власних потреб і цінностей і породження нових життєвих смислів. Вищим аспектом смислової саморегуляції є саморегуляція на рівні екзистенційних потреб і смислів. Для здійснення емоційної саморегуляції на смисловому рівні необхідно вміння чітко мислити, розпізнавати і описувати за допомогою слів найбільш тонкі відтінки своїх емоційних переживань, усвідомлювати власні потреби, що стоять за відчуттями і емоціями, знаходити сенс навіть у неприємних переживаннях і складних життєвих обставинах. Ці перераховані уміння належать до компетенції особливої інтегративної розумової діяльності, яка інтенсивно досліджується в науці протягом останніх десятиліть і отримала назву «емоційний інтелект» [3].

РОЗДІЛ 2

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ

Отже, за допомогою емоційної саморегуляції самоефективна особистість здатна у необхідний момент мобілізуватися оптимальним чином, знизити гостроту емоційних станів, бути терпимою до ситуацій, які є для неї новими, складними або ж нерозв'язними (джерела інтолерантності до невизначеності).

Література:

1. Максименко С. Д. (2007) Психологія особистості / С. Д. Максименко, К. С. Максименко, М. В. Папуча. – К.:ТОВ «КММ» – 296 с.
2. Шапошник-Домінська Д. О. (2015) Психологічні особливості розвитку самоефективності особистості: Дис... канд. наук: 19.00.01, Київ
3. Bandura A. (2002) Self-efficacy assessment / A. Bandura // In R. Fernandez-Ballesteros (Ed.), Encyclopedia of psychological assessment. London: Sage Publications.

УДК 378.147:159.923.2:331.102.24(043.2)

БУЛЕЦА Е. Ю.,
здобувачка групи СОЛ-2,
Мукачівський державний університет
ЧЕКАН О. І.,
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри дошкільної та спеціальної освіти
Мукачівський державний університет

РОЛЬ ОСВІТИ У ПРОФЕСІЙНОМУ САМОВИЗНАЧЕННІ МОЛОДІ

У сучасному світі професійне самовизначення молоді розглядається не лише як соціально-економічне явище, а й як важливий психологічний процес, який формує особистість, впливає на рівень її задоволеності життям, почуття самореалізації та внутрішньої гармонії. У юнацькому віці, коли відбувається активне становлення «Я-концепції», зростає потреба у самопізнанні, пошуку сенсу, ідентичності. Саме в цей період молодь стикається з необхідністю ухвалити одне з найважливіших рішень – вибір професійного шляху, який значною мірою визначить її майбутнє.

У цьому контексті освіта виконує не лише інформаційну функцію, а й виступає як психологічно підтримувальний простір, у якому забезпечується розвиток особистісної рефлексії, формування професійної мотивації, цілепокладання та відповідальності. Освітнє середовище має сприяти створенню умов для усвідомленого професійного вибору, враховуючи індивідуальні особливості студентів, їхні ціннісні орієнтації, темперамент, рівень самооцінки й саморегуляції.

Актуальність теми зумовлена зростаючою потребою в цілісному психологічно-орієнтованому підході до професійного самовизначення, який включає як когнітивний компонент (знання про професії, освітні траєкторії, ринок праці), так і особистісний – внутрішнє прийняття вибору, відповідність професії психологічному типу особистості. Саме тому важливо досліджувати,

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>